

Miljö- och byggnämnden

Plats och tid Kommunstyrelsens sessionssal, torsdagen den 8 oktober 2026 kl 08:30

Beslutande

Ledamöter

Anders Fors (S)

Mats Sidmalm (S)

Per Gustav Idivuoma (S) ordförande

Emil Monlund (KD)

Birgitta Pounu (M)

Sten Nylén (SJVP)

Tjänstgörande ersättare

Marita Sirkka (S)

Ersättare

Marita Sirkka (S)

Stig Landin (V)

Joakim Dantoft (M)

Mirja Niva (C)

Övriga närvarande

Tjänstepersoner

Jenny Naarttijärvi, Förvaltningschef

Kristoffer Johansson, Bygglovschef

Helena Söderlund, Miljöchef

Thomas Winnberg, Räddningschef

Lena Thoresdotter Stoor, Trafikingenjör

Pia Ollman, Trafikingenjör

Åsa Hirvelä, Nämndssekreterare

Justerare

Justeringens plats och tid

Digital justering

Underskrifter

Sekreterare

Åsa Hirvelä

Paragraf

§ 132

Ordförande

Per-Gustav Idivuoma

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Miljö- och byggnämnden

Sammanträdesdatum
2026-10-08

Justerare

Anders Fors (S)

Justerare

Birgitta Pounu (M)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Instans

Miljö- och byggnämnden

Sammanträdesdatum

2026-10-08

Datum då anslaget sätts upp

2026-10-08

Datum då anslaget tas ned

2026-10-30

Förvaringsplats för protokollet

Digitalförvaring

Underskrift

Åsa Hirvelä

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 132

Dnr M-2023-405

Överklagan av Länsstyrelsen i Norrbottens läns beslut 19592-2025

Miljö- och byggnämnden beslutar

att överklaga Länsstyrelsens beslut 2026-09-17, diarienummer 19592-2025, i enlighet med bilagd tjänsteskrivelse

att beslutet justeras omedelbart

Beskrivning av ärendet

Miljö- och byggnämnden överklagar länsstyrelsens beslut 19529-2025 gällande att upphäva samt återförvisa nämndens beslut att avsluta tillsynsärendet avseende klagomål på damning längs malmбанan (nämndens diarienummer M-2023-405).

Miljö- och byggnämnden önskar att Länsstyrelsens beslut ändras så att nämndens beslut att avsluta tillsynsärendet utan ytterligare åtgärder kvarstår.

Bemötande av Länsstyrelsens ståndpunkter

Länsstyrelsens ståndpunkter bemöts punktvis nedan. Miljö- och byggnämnden kallas härafter för nämnden.

Länsstyrelsen ifrågasätter varför drönarfilmning valts som metod för tillsynen.

Nämndens motivering:

Att flyga jämsides ett malmtåg i rörelse och filma ger en mycket bättre dokumentation av eventuell damning från tåget, jämfört med stillbilds-fotografering, dessutom kan drönarpiloten följa tåget under betydligt längre tidsrymd än en stillbildsfotograf som står still när tåget kör förbi. Drönaroperatören har drygt 45 års erfarenhet av stillbildsfotografering och ser inte skäl att ifrågasätta metoden.

Länsstyrelsen anser att det inte går att utesluta att damning från malmtåg sker.

Nämndens motivering:

Självklart kan ingenting uteslutas men järnvägs kroppen i sig består av grus, sand och makadam och trafikeras av de tyngsta tågen i Sverige sedan drygt 120 år tillbaka i tiden, så att utesluta viss

damning från själva bankroppen är svårt. Förutom de två företagen som huvudsakligen transporterar olika malm-produkter längs malmbanan, LKAB och Kaunis Iron, används även järnvägen för persontrafik och godstransporter av Green Cargo. En ytterligare möjlig källa till damning på Forsbergs gård är väg E 10 som är hårt belastad av tung trafik. Järnvägens avstånd till klagandes bostad är ca 30 m och väg E 10 är belägen ca 37 m från bostaden. Se bilaga 1.

Bifogade bilder av klagande i beslutet fotograferade i april 2023. Av bifogade 7 bilder är 3 fotograferade från järnvägsbron som går över Nakerijoki även kallad Bergforsbäcken, se bilaga 2. Bild 2 och 4 är fotograferade rakt ner mot bäcken och bild 7 mot bostaden. Bilderna är därmed tagna i järnvägens omedelbara närhet. Bilderna är fotograferade 17–18 april 2023, under snösmältning när snön sjunkit ihop och ackumulerat damm tydligt framträder. Damm färgar snön så där det finns ökar temperaturen lokalt och ökar avsmältningen, vilket ytterligare tydliggör de ställen där damm finns. Liknande utseenden på snön förekommer i princip överallt i Kiruna kommun där någon form av mer omfattande väg-eller spårtrafik förekommer under den tiden på året. Även mindre landsvägar kommer i någon mån ha sådant utseende i vägens omedelbara närhet såsom plogvallar.

Länsstyrelsen undrar om inspektioner skett vid klagandes fastighet.

Nämndens motivering:

Eftersom drönarfilmning av tåg valdes som metod är inte Bergfors bästa platsen därför att det är en hållplats där tågen stannar och inväntar sin tur på den enkelspåriga järnvägen, malmtågen håller vanligtvis mycket låg hastighet där. Platserna som valts ut för filmning är öppna och medger filmning av tågen utan hinder i form av träd eller liknande. Tågen håller även relativt hög hastighet på dessa platser. Dessa två platser är belägna vid myr/sjöområden med gles björkskog, platserna är öppna och inte på något vis väderskyddade och representerar väl hur järnvägssträckan mellan Kiruna och Bergfors ser ut. Se bilaga 3. Dessutom ger dessa P-platser längs väg E 10 drönaroperatören möjlighet att arbeta ostört utan inblandning av yttre påverkan.

Länsstyrelsen undrar över varför ingen provtagning av snö förekommit.

Nämndens motivering:

Miljö-och Byggnadsförvaltningen har i ärendets gång redan tidigare tagit del av material från Nationellt forensiskt centrum (NFC), daterat 2022-01-26, polisens Dnr 5000-K405097-20 i ett polisärende gällande damningen i Bergfors. Komplet analysunderlag är inte bifogat NFC:s rapport, men det får förstås som att proverna är baserad på en analys av ofiltrerat vatten. Vid kontakt med NFC, Linda Tollemark, har det verifierats att proverna är tagna på ofiltrerat vatten. Enligt nämndens uppfattning visar proverna i huvudsak på mineral-sammansättningen i dammet, inte den biotillgängliga halten metaller i vattnet. Det är då inte korrekt att dra sådana slutsatser om vattnets påverkan på människors hälsa och miljön utifrån snöproverna som gjorts i polisrapporten. Som jämförelse finns liknande metallhalter i bakgrundshalter lokalt, och ses återkommande i ballastmaterial och moränprofiler i Kirunaområdet. Nämndens erfarenhet är att man kan ta i princip vilket grusdamm som helst i Kiruna, framför allt det som härstammar från stadens närområde vilket både järnvägsbanken, vägen och det järnvägsfraktade stenmaterialet gör, och få en liknande mineralsammansättning på det. I stadsflytten som pågår i Kiruna har vi från de senaste tio åren erfarenhet från många hundra olika morän- och grusanalyser som tillsammans uppvisar en liknande sammansättning av mineraliskt bundna metaller. Om ett vattenprov med sådant stendamm analyseras är det uppenbart att samma mineralprofil kommer att framträda.

Övriga skäl för överklagan

Såväl LKAB som Kaunis Iron mäter stoftnedfall på ett antal platser längs med malmbanan. Detta är mätningar som pågått under en lång tid och med vedertagna metoder. Det finns ingen anledning för nämnden att misstro de uppgifter bolagen lämnat i sina miljörapporter.

LKAB provtar stoft och snö vid Rensjön. Kaunis Iron har en mätstation i Bergfors, mycket nära klagandes fastighet, där det förutom en NILU-burk för stoftnedfall också finns en partikelmätare för PM_{2,5} och PM₁₀.

”Malmtågen passerar Bergfors vid specifika tidpunkter två gånger per dygn utan last samt två gånger per dygn med last, det finns även en mätare på rälsen som registrerar exakt tidpunkt för tågpassage. Partiklar i luft ligger

Miljö- och byggnämnden

under MKN-värdena för både PM10 och PM2,5. Ingen korrelation har upptäckts mellan tidpunkter för malmtågens passage och partiklar i luft” (Kaunis Irons miljörapport 2024)

Samtliga mätningar uppvisar låga värden såväl aktuellt år (2024) som över tid. (LKAB Kirunavaara miljörapport 2024) (Kaunis Irons miljörapport 2024)

Sammanfattning

Nämnden anser sig ha genomfört tillsynen med bästa tillgängliga teknik. Ingen damning har kunnat ses vid överflygningarna, vare sig från fulla eller tomma malmvagnar. Vidare så övervakar de två största aktörerna på malmbanan stoftnedfall kontinuerligt och de halter som uppmätts är låga. En av mätpunkterna finns mycket nära klagandes fastighet. Sammantaget finns såvitt nämnden uppfattat det inget skäl att vidta ytterligare åtgärder med anledning av det aktuella klagomålet.

Miljö- och byggnadsförvaltningen föreslår att Miljö- och byggnämnden beslutar

att överklaga Länsstyrelsens beslut 2026-09-17, diarienummer 19592-2025, i enlighet med bilagd tjänsteskrivelse.

att beslutet justeras omedelbart

Miljö- och byggnämnden

Bilagor till överklagan

Bilaga 1 : Karta över klagandes fastighet med avståndsmätningar.

Bilaga 2: Flygbild över klagandes fastighet i förhållande till malmbanan och väg E10

Bilaga 3: Karta där filmplatser och Bergfors märkts ut.

Yrkande

Av Per-Gustav Idivuoma (S) att bifalla förvaltningens förslag

Beslutsgång

Miljö-och byggnämnden beslutar i enlighet med Per-Gustav Idivuomas yrkande

Beslutsunderlag

Bilaga 1 : Karta över klagandes fastighet med avståndsmätningar.

Bilaga 2: Flygbild över klagandes fastighet i förhållande till malmbanan och väg E10

Bilaga 3: Karta där filmplatser och Bergfors märkts ut.